

דלקת ומחלת חניכיים

דלקת חניכיים היא תגובת הגוף לזיהום שמקורו בחיידקים.

המצב הבריא

צבעם של חניכיים בריאים הינו ורדרד-כתום והם בעלי מתאר המזכיר קליפה של תפוז.
חניכיים בריאים אינם מדממים בעת מגע.

דלקת החניכיים (GINGIVITIS)

כאשר החניכיים דלקתיות, הצבע והמתאר שלהם משתנה. בשלבים הראשונים מופיעה נפיחות ואדמומיות על החניכיים ומופיע דימום בעת צחצוח השיניים או בזמן אכילה.

דלקת החניכיים התחלתית

דלקת החניכיים התחלתית מופיעה ומבריאה במהירות יחסית. מאחר והגורם העיקרי הוא החיידקים, ניקוי יעיל של השיניים יכול להביא לשיפור תוך ימים ספורים.

הטיפול הנדרש במקרה של דלקת חניכיים התחלתית הוא קל יחסית ומתבצע בבית על ידי הקפדה על צחצוח יעיל של הגבול הנמצא בין השיניים לחניכיים ועל ידי ניקוי האזורים שבין השיניים בעזרת חוט דנטלי ו/או בעזרת מברשות ייעודיות.

דלקת חניכיים כרונית

כאשר רובד השיניים (הפלאק) נותר על השיניים לאורך זמן ונוצרת אבנית, נוצר מצב חדש שהוא דלקת חניכיים כרונית. דלקת כזו עלולה להיווצר גם כתוצאה משחזורים שלא בוצעו כהלכה ושוליהם מגרים את החניכיים באופן קבוע.

הטיפול כולל ניקוי ביתי יעיל, אך חייב לכלול גם ניקוי יסודי של השיניים (והחלפת השחזורים הלקויים במידת הצורך), על ידי רופא השיניים או השיננית. הגם שהניקוי המקצועי הוא תנאי להצלחת הטיפול, הסרת החיידקים בעזרת צחצוח יעיל ושימוש בחוט דנטלי ו/או במברשת ייעודית הכרחיים לריפוי.

מחלת החניכיים (PERIODONTITIS)

תופעה חמורה בהרבה היא מחלת החניכיים הגורמת, בנוסף לסימני דלקת החניכיים, גם לאובדן העצם התומכת בשיניים. מחלה זו נגרמת אף היא מחיידקים והינה מואצת כתוצאה מהשפעות תורשתיות, מחלות כלליות שונות, עישון, אבנית על השיניים וגורמים מקומיים נוספים ועוד.
כתוצאה ממחלה זו, העצם המחזיקה את השיניים הולכת ונעלמת. במקרים מסוימים העלמות העצם יוצרת כיסים עמוקים בין השיניים לחניכיים ופוגעת במספר שיניים בודדות, ואולם במקרים חמורים יותר ישנה ספיגת עצם סביב כל השיניים, המובילה לניידות של שיניים ובסופו של דבר לאבדן.

נסיגת חניכיים

זהו שם כולל למחלות בהן העצם התומכת בשיניים הולכת ונעלמת. במצב זה העצם הנעלמת "גוררת" איתה את רקמות החניכיים וגורמת לחשיפת שורש השן. נסיגת חניכיים עלולה לפגוע בצד אחד של השן או במספר צדדים שלה. כמות העצם שנספגה ומספר הצדדים שנפגעו קובעות את חומרת המחלה.

הטיפול במחלת חניכיים ובנסיגת חניכיים מחייב התערבות של רופא שיניים, ולעיתים קרובות הוא מחייב התערבות של מומחה למחלות חניכיים. כיום יש פתרונות רבים לטיפול במחלת חניכיים, חלקן כירורגיים וחלקם פולשניים פחות, בהתאם לחומרת המצב. גם במקרים אלה, ניקוי קפדני בבית הוא הכרחי להצלחת הטיפול הרפואי.

Assistant Professor of Restorative Dentistry,
Harvard University

אבחון מחלת החניכיים

מאחר ומחלות החניכיים אינן כואבות בדרך כלל, יש להכיר את הסימנים העיקריים של המחלה כדי להבטיח אבחנה מוקדמת ככל שניתן. **סימנים אלה כוללים:**

- חניכיים אדמומיות, נפוחות ורגישות למגע.
- נסיגת חניכיים וחשיפת שורשי השיניים.
- דימום חניכיים בעת צחצוח.
- ריח רע מן הפה.
- הפרשת מוגלה בין החניכיים והשיניים.
- ניידות שיניים.
- תזוזה של שיניים ממקומן ופתיחת מרווחים בין השיניים.

הטיפול במחלת החניכיים

- הטיפול במחלת החניכיים מבוסס על אבחנת הגורם למחלה, וטיפול משולב של רופא עם שמירה קפדנית על היגיינת הפה, הכוללת צחצוח וניקוי יעילים ביותר.
- הטיפול הרפואי האקטיבי כולל ניקוי יסודי של השיניים והשורשים, ובמקרים של פגיעה קשה, גם ניתוחי חניכיים, שמטרתם למנוע את המשך ההתדרדרות המצב או לצורך תיקון הנזק שנוצר.
- התערבות הרפואית נדרשת לרוב בתדירות גבוהה, וכוללת ניקוי וסילוק האבנית אחת ל-3 עד 6 חודשים. השילוב בין ניקוי ביתי יעיל לבין ניקוי נוסף במרפאה בתדירות גבוהה הוכח כשיטה היעילה ביותר להקטין את הסיכוי שמחלת החניכיים תגרום לנזק נוסף.
- הפסקת עישון והפסקת הרגלים מזיקים אחרים יכולים גם הם לסייע לעצירת המחלה.